

.Nowoczesna
WARSZAWA Z ROZMACHEM
PROGRAM

Szanowni Państwo!

Oddajemy w Wasze ręce program Nowoczesnej dla Warszawy. Jest on efektem wielomiesięcznych konsultacji i spotkań z warszawiakami. Pytaliśmy o standard życia w naszym mieście, niezbędne inwestycje i jakiej chcą Warszawy.

W naszym programie zawarliśmy wszystkie najważniejsze postulaty zgłaszane przez mieszkańców stolicy. Mamy świadomość, że nie wszystko, co dziś przedstawiamy można zrealizować od razu. Niemniej prezentowany przez nas program jest realny i zbudowany na kilku podstawowych segmentach. Prezentujemy diagnozę sytuacji wybranego zagadnienia, naszą wizję, a następnie cele i działania oraz jak zamierzamy sfinansować proponowane rozwiązania.

Wiemy, że Warszawa potrzebuje zmian. Potrzebuje większej transparentności, otwartości i zwykłej życzliwości. Musi też wreszcie być miastem dla ludzi, bo to my, warszawiacy, tworzymy nasze miasto.

W tym miejscu pragnę podziękować wszystkim zaangażowanym w powstanie niniejszego dokumentu. Warszawiakom za zgłaszane pomysły, a ekspertom i członkom warszawskiej Nowoczesnej za uwagi. Szczególne podziękowania, za poświęcony czas i zaangażowanie przy pracach nad programem, kieruję do Pawła Czarneckiego, który prowadził prace zespołu programowego, oraz Izabeli Ziątek, Bartosza Sobiepana i Marka Szolca.

Jestem przekonany, że prezentowany program dla Warszawy stanowi czytelną odpowiedź na najważniejsze problemy naszego miasta.

Życzę miłej lektury!

Sławomir Potapowicz
Przewodniczący Regionu Warszawskiego

WARSZAWA

1.	zaplanowana	4
2.	z dojazdem	7
3.	z oddechem	10
4.	zdrowa	14
5.	uczciwa i transparentna	17
6.	wyedukowana	19
7.	kulturalna	21
8.	dla seniorów	23
9.	dla przedsiębiorców	25
10.	pozarządowa	28
11.	lider Europy Środkowo-Wschodniej	31

1. WARSZAWA ZAPLANOWANA

Przyspieszenie tworzenia planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie w miejscach newralgicznych, dbałość o estetykę miasta

Diagnoza

Przestrzeń Warszawy odstaje od estetyki współczesnych europejskich metropolii. Miastu brakuje wizji i koordynacji działań w zakresie polityki przestrzennej oraz inwestycyjnej. Tylko około 1/3 powierzchni stolicy objęta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – pozostałe obszary rozwijają się chaotycznie, według uznaniowych decyzji o warunkach zabudowy. Powoduje to „rozlewanie się” miasta na okoliczne tereny niezagospodarowane, tworząc monokultury biurowe lub tzw. „sypialnie” miejskie, pozbawione dobrej infrastruktury i z trudnym dojazdem do centrum.

Miejsca prestiżowe, np. Plac Zamkowy czy okolice Nowego Miasta, są trudno dostępne z powodu barier stworzonych z parkujących przy chodnikach samochodów, zaś drogi tranzytowe, przecinające najbliższe okolice Starego Miasta, utrudniają dostępność tych terenów dla mieszkańców. Do dziś też odczuwamy odcięcie Wisły od Warszawy na skutek powstania Wisłostrady.

Wizja

Spójna, integralna tkanka miejska, zagospodarowane, zrewitalizowane oraz odbudowane przestrzenie publiczne, rozkwit centrów dzielnic i lokalnych centrów integracji. Wisła wraz ze skarpą wiślaną jest ściśle powiązana z miastem. Struktura przestrzenna stolicy charakteryzuje się ładem architektonicznym, funkcjonalnym oraz estetycznym.

Warszawa to miasto, które łączy, a nie dzieli. Zostają zlikwidowane bariery w każdej dziedzinie życia – przestrzenne, społeczne i ekonomiczne oraz dla osób z niepełnosprawnościami. Każdy mieszkaniec ma zapewniony łatwy dostęp do przestrzeni przeznaczonej do rekreacji, wypoczynku czy spędzania wolnego czasu.

Cele

1. Uchwalenie i aktualizowanie planów miejscowych dla większości powierzchni Warszawy, w szczególności na obszarach potencjalnie konfliktogennych lub ważnych lokalizacyjnych (np. plac Defilad, obszary wzdłuż i nad linią średnicową PKP), zapewniając tereny dla placówek oświatowych i zielonych przestrzeni miejskich; przyjęcie jasnych zasad dotyczących zabudowy oraz eksponowanie kluczowych dla miasta „ikon”.
2. Zatrzymanie zjawiska niekontrolowanego „rozlewania się” Warszawy. Należy zapewnić ciągłość urbanistyczną i jej integrację z istniejącymi oraz projektowanymi przestrzeniami miejskimi, co ograniczy koszty funkcjonowania miasta. Celem jest rozwój wewnątrz istniejących obszarów zurbanizowanych i ich uzupełnianie funkcjonalne, a nie ekspansja na peryferie.
3. Dbałość o estetykę przestrzeni miejskiej poprzez wdrożenie uchwały ograniczającej liczbę reklam oraz uchwały krajobrazowej z określonymi standardami materiałowymi i wykończeniowymi zabudowy przestrzeni publicznych.
4. Zwiększenie dostępności i atrakcyjności przestrzeni miejskich oraz zdefiniowanie ich jako miejsc wspólnego użytkowania. Ulice i place muszą być bezpieczne oraz wygodne dla mieszkańców. Należy doprowadzić do rewitalizacji ulic handlowo-usługowych: miasto powinno w tym celu zmienić zasady wynajmu lokali, np. na konkursy profilowane, preferujące określony rodzaj aktywności (np. handel specjalistyczny, rzemiosło czy działalność kulturalną). Otwarte, publiczne i transparentne przetargi muszą najpierw mieć określone parametry pożądaných usług lub handlu w danym miejscu, a dopiero potem cenę. Preferowane powinny być długoterminowe umowy najmu oraz wprowadzone prawo dla dotychczasowych dzierżawców do najmu w pierwszej kolejności, zachęcające do inwestycji w wynajmowane obiekty.
5. Rozwój wielocentrycznego, zbalansowanego układu miasta – promowanie lokalnych centrów m.in. poprzez tworzenie w poszczególnych dzielnicach ulic reprezentacyjnych. Należy zwiększać ich dostępność, stwarzać warunki do rozwoju infrastruktury usługowej, gastronomicznej i kulturalnej poprzez odpowiednią politykę wynajmu lokali miejskich oraz uporządkowanie miejsc zielonych.
6. Tworzenie szlaków komunikacyjnych, umożliwiających zarówno sprawne przemieszczanie się w obrębie miasta, jak też gradację ruchu kołowego w zależności od funkcji danego obszaru, łącznie z czasowymi wyłączeniami (np. podczas wydarzeń kulturalnych czy „święta ulicy”). Rozwiązania takie muszą być poprzedzone wdrożeniem sprawnego systemu transportu publicznego i opracowaniem alternatywnych sposobów dojazdu na czas wyłączenia z ruchu.
7. Dalsze zagospodarowywanie i rewitalizacja przestrzeni nieużytych: upadłych zakładów, terenów poprzemysłowych i powojkowych, m.in. w celu zagęszczenia tkanki miejskiej oraz wykreowania terenów na parki czy obszary zielone.

Działania

1. Przyspieszenie tworzenia, wprowadzania korekt i wdrażania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Usprawnienie procesów wydawania decyzji administracyjnych oraz sposobu ich wykonywania.
2. Kontynuowanie zwrotu ku Wiśle i Kanałowi Żerańskiemu w celu stworzenia spójnego obszaru integracyjnego z walorami przyrodniczo-rekreacyjno-turystycznymi.
3. Zmiana systemu wynajmu lokali miejskich (np. poprzez obniżanie czynszu w zamian za stosowanie klauzul społecznych) i usprawnienie jego kontroli, a także wydłużanie okresów najmu oraz wprowadzenie prawa dla dotychczasowych dzierżawców do najmu w pierwszej kolejności, celem zachęcenia ich do inwestycji w obiekty.
4. Prowadzenie polityki mieszkaniowej respektującej prawa i ochronę lokatorów, a także w celu ograniczenia gentryfikacji.
5. Zwiększenie liczby mieszkań chronionych dla osób z niepełnosprawnością oraz wypracowanie bardziej dostępnych zasad przydziału mieszkań komunalnych i socjalnych dla rodzin z osobą o znacznym stopniu niepełnosprawności.
6. Działania zmierzające do porozumienia z PKP i spółkami zależnymi celem likwidacji barier kolejowych poprzez budowę tuneli, wiaduktów, kładek dla pieszych i rowerów.
7. Zwiększenie liczby miejskich szaleatów oraz koszy na śmieci.

Finansowanie

Środki własne miasta, środki unijne, partnerstwo publiczno-prywatne.

2. WARSZAWA Z DOJAZDEM

Zintegrowany transport szynowy, komunikacja bezemisyjna, III linia metra, uporządkowanie ruchu

Diagnoza

Warszawa dzięki wykorzystaniu funduszy europejskich nadrabia zapóźnienia w obszarze transportu i infrastruktury. Tym niemniej nadal potrzebne są usprawnienia zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych powiązań miasta z największymi ośrodkami w Europie, usprawniających ruch oraz integrujących transport miejski.

Stolica posiada dogodne połączenie z Europą poprzez zachodnią część obwodnicy ekspresowej, która zapewnia wyjazd autostradą A2 w kierunku Berlina. Jednak od wschodu dostępność jest gorsza ze względu na brak obwodnicy – szczególnie dotyczy to wyjazdu w stronę Lublina i Terespoła. Choć realizuje się wiele projektów, Warszawa nadal potrzebuje inwestycji w obszarze budowy dróg, modernizacji kolei oraz mniejszych, komplementarnych inicjatyw.

W układzie wewnętrznym problem stanowi m.in. brak domknięcia Obwodnicy Śródmiejskiej, trasy Olszynki Grochowskiej, nieracjonalna polityka parkingowa m.in. w Śródmieściu oraz brak koordynacji w tworzeniu infrastruktury transportowej w nowo powstających osiedlach (np. Wilanów, Białołęka). Mamy też do czynienia ze zbyt małą liczbą przejazdów nad lub pod torami kolejowymi. Warszawa potrzebuje również wzmocnienia funkcji metropolitalnych poprzez wdrożenie idei *smart city*. „Inteligentne miasto” oznacza nie tylko promowanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, ale także interakcje między nimi a poszczególnymi

obszarami funkcjonowania stolicy. Nowinki techniczne (np. w zakresie sterowania ruchem czy energooszczędnego oświetlenia) powinny być traktowane jako składnik koncepcji rozwoju miasta, a nie cel sam w sobie.

Wizja

Warszawa należy do najważniejszych metropolii Europy. Jest dobrze skomunikowana z innymi miastami kontynentu, dużymi ośrodkami krajowymi oraz regionami. Aglomeracja warszawska wraz z jej obszarem funkcjonalnym stanowi zwarty teren. Transport rozwija się w sposób zrównoważony, z preferencją dla zintegrowanej komunikacji publicznej – szybkiej, wygodnej i bezpiecznej. Tranzyty są ograniczane, a w miarę zbliżania się do centrum miasta, dzielnik czy osiedli ruch samochodowy się zmniejsza.

Stolica posiada dobrze rozwiniętą sieć wewnątrzmięjską (koleje dojazdowe, podziemne i naziemne metro, tramwaje, autobusy, system rowerów miejskich i *car-sharingu*, parkingi), uzupełnioną o trzecią linię metra. Zintegrowany i zrównoważony transport przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa na drogach, obniżenia zanieczyszczenia powietrza, redukcji korków, a także stworzenia wysokiej jakości przestrzeni publicznych przyjaznych dla handlu oraz życia społeczno-kulturalnego.

Cele

1. Wprowadzenie jednego biletu dla Warszawy i wszystkich gmin tworzących obszar metropolii warszawskiej oraz systemu umożliwiającego sprawny jego zakup (likwidacja dwóch stref biletowych).
2. Przeprowadzenie konsultacji społecznych w sprawie budowy nowych mostów w Warszawie.
3. Intensyfikacja współpracy Warszawy z gminami znajdującymi się w obszarze funkcjonalnym stolicy w celu koordynacji inwestycji związanych ze:
 - zintegrowanym transportem miejskim (udział gmin w obszarze metropolitalnym w kosztach utrzymania autobusowych linii podmiejskich i kolejowych, doprowadzanie linii i dopasowywanie rozkładów jazdy pociągów oraz autobusów podmiejskich do sieci w Warszawie, tworzenie parkingów P+R);
 - przebiegiem dróg gminnych i powiatowych na obszarze metropolii;
 - kształtowaniem ładu przestrzennego;
 - ograniczeniem smogu i hałasu w mieście (np. minimalizowanie ruchu w centrum, egzekwowanie zakazu jazdy po mieście pojazdów z tłumikami sportowymi i nieuzasadnione generowania hałasu przez kierowców).
4. Dalsze inwestycje w zwiększanie połączeń pomiędzy lewo- i prawobrzezными dzielnicami miasta oraz gminami ościennymi poprzez m.in. stworzenie wydajniejszej sieci węzłów przesiadkowych (kolej-metro-tramwaj-autobus), w tym zwiększenie inwestycji w formule partnerstwa publiczno-prywatnego w systemy P+R (m.in. na stacjach kolejowych).
5. Utworzenie na bazie istniejącej sieci kolejowej - poprzez dodanie przystanków - tzw. metropolitalnej kolei warszawskiej, głównie o funkcji dojazdu do miasta z gmin ościennych, w tym integracja i modernizacja sieci kolei znajdujących się na obszarze metropolii warszawskiej, zwiększenie częstotliwości kursowania pociągów i SKM oraz ich powiązanie z transportem publicznym. Sprawniejsze wykorzystanie istniejących torów kolejowych wokół śródmieścia Warszawy celem zapewnienia szybkiej komunikacji pomiędzy odległymi dzielnicami z pominięciem ścisłego centrum.
6. Ulepszenie i rozbudowa sieci tramwajów warszawskich, tworzenie zielonych torowisk.
7. Rozbudowa sieci elektronicznych tablic na przystankach autobusowych, tramwajowych i kolejowych.
8. Budowa III linii metra (mogącego zawierać też części naziemne), o przebiegu której przesądzą badania i symulacje ruchu oraz mieszkańcy miasta w szerokich konsultacjach społecznych.
9. Zapewnienie optymalnego rozwoju sieci autobusów, w tym zwiększenie liczby autobusów niskoemisyjnych, bus-pasów, wprowadzanie tymczasowych bus-pasów w godzinach szczytu; dostosowywanie przystanków do osób z niepełnosprawnością oraz prototypowanie ulic – niskonakładowe testowanie zmian w organizacji ruchu i kształtu ulic na żywym organizmie miejskim za pomocą wyłącznie malowania oznakowań na drogach i stawiania tymczasowych przeszkód, a nie zaczynania zmian od drogowych inwestycji infrastrukturalnych.
10. Tworzenie tzw. *woonerfów* – ulic, na których koegzystuje transport indywidualny, rowerowy

- i pieszy – wszędzie tam, gdzie jest to architektonicznie możliwe i ekonomicznie uzasadnione.
11. Wprowadzanie jako standardu obecności asystenta w miejskim transporcie przeznaczonym dla osób z niepełnosprawnością.
 12. Wytyczenie przebiegu nowych tras rowerowych – także przy pomocy samych oznakowań – usprawniających sieć ścieżek; tworzenie kontrpasów; zainstalowanie drogowskazów sieci rowerowej; rozwój wypożyczalni rowerów miejskich; integracja sieci ze stacjami metra i kolei.
 13. Wdrożenie nowoczesnego systemu sterowania ruchem, w tym przegląd zasadności umieszczania znaków drogowych i świateł na poszczególnych ciągach komunikacyjnych, a tam, gdzie to konieczne zmiana świateł na tryb nocny.
 14. Wymiana oświetlenia z sodowego na ledowe, doświetlenie przejść dla pieszych i skrzyżowań ze ścieżkami dla rowerów.
 15. Oddanie przestrzeni naziemnej, w tym zieleni, na rzecz budowy parkingów podziemnych lub wielopoziomowych w centrum miasta i przy nowych inwestycjach biurowych, z preferencjami odnośnie pierwszeństwa otrzymania miejsca dla mieszkańców z tego obszaru oraz dla użytkowników samochodów niskoemisyjnych.
 16. Budowa parkingów dla rowerów w centrach dzielnic, przy stacjach metra i kolei.
 17. Zwiększenie kontroli nieuprawnionych pojazdów parkujących na miejscach przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością.
 18. Wsparcie dla powstawania oraz rozwoju wypożyczalni samochodów (*car-sharing*), skuterów i rowerów elektrycznych.

Działania

1. Ujednoczenie polityki transportowej miasta przy pomocy wspólnej mapy komunikacyjnej Warszawy, uwzględniającej różne środki transportu.
2. Rozbudowa II linii metra i budowa III linii metra.
3. Domknięcie i przekształcenie w trasę bezkolizyjną Obwodnicy Śródmiejskiej na odcinku Radzymińska-Rondo Żaba.
4. Domknięcie Wschodniej Obwodnicy na odcinku Zakręt-Drewnica, uwzględniając postulaty mieszkańców, aby trasa w centrum Wesołej została poprowadzona w tunelu.
5. Analiza tras rowerowych w celu zintegrowania sieci w mieście.
6. Poprawa odprowadzania wody z ulic i dróg podczas intensywnych opadów oraz kontrola podziemnych zbiorników.

Finansowanie

Fundusze unijne na lata 2021-2027, środki własne miasta, partnerstwo publiczno-prywatne, Zintegrowane Inwestycje Terytorialne „bis” (realizowane w ramach Perspektywy Finansowej UE na lata 2021-2027).

3. WARSZAWA Z ODDECHEM

Lepsza jakość powietrza i więcej zieleni

Diagnoza

Życie w stolicy jest niezdrowe dla jej mieszkańców, a miasto za mało ogranicza negatywny wpływ spalin, dymu czy przemysłu na środowisko. Najbardziej dotkliwym i widocznym problemem Warszawy jest smog, zagrażający zdrowiu szczególnie osób najwrażliwszych: dzieci, seniorów i kobiet w ciąży. Poprzedniej zimy stolica kilkakrotnie znalazła się w pierwszej dziesiątce miast na świecie o najniższej jakości powietrza, a według danych WHO rocznie w Warszawie z powodu smogu umiera około 1800 osób. Za ten stan odpowiadają emisje związane z ogrzewaniem budynków oraz transport kołowy (aż 56% zanieczyszczenia powietrza dociera do Warszawy z zewnątrz). Uciążliwa jest także gospodarka odpadami, które traktuje się jak śmieci i składowe, a nie wykorzystuje jako wartościowy surowiec. Brakuje nowoczesnej spalarni, a istniejące instalacje nie radzą sobie z coraz większą ilością śmieci. Skutkiem tego może być podwyższenie opłat za wywóz odpadów, gdyż trzeba je będzie wysyłać do zakładów oddalonych od miasta.

Zieleń uliczna jest w odwrocie. Od 2007 roku w Warszawie wycięto kilkaset tysięcy drzew za pozwoleniem władz, a od 2017 roku - na mocy nieracjonalnej ustawy (tzw. „lex Szyszko”) - kolejne tysiące. Nowe, młode nasadzenia są

niewystarczające i nietrwale, zaś solenie ulic zimą prowadzi do dalszej degradacji zasobów. Warszawskie tereny zielone, skwery, ogródki działkowe i lasy są zagrożone. Chociaż stolica cieszy się ich relatywnie dużą powierzchnią, są rozmieszczone nierównomiernie, pozbawione ochrony planistycznej i intensywnie zabudowywane, często z powodu reprivatyzacji terenów, na których się znajdują. Warszawa nie wykorzystuje też potencjału, jaki tkwi w „zielonej i błękitnej infrastrukturze” (dachy i ściany z roślinnością, ogrody społeczne, oczka wodne, zielone balkony i tarasy) lub miejskim rolnictwie.

Wizja

Nowoczesna stolica to miejsce do życia zapewniające wszystkim mieszkańcom dostęp do wysokiej jakości zróżnicowanych przestrzeni zielonych, realizujące założenia gospodarki cyrkularnej oraz przodujące w redukcji emisji zanieczyszczeń. Miasto jest lepiej przygotowane na skutki zmian klimatu: fal upałów, gwałtownych burz, huraganów czy susz. Kieruje się zasadą zrównoważonego rozwoju, w tym samym stopniu ceniąc potrzeby społeczne, ekonomiczne i środowiska.

Cele

1. Poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie świadomości mieszkańców na temat smogu.
2. Wzrost dbałości o czystość miasta.
3. Stworzenie wydajnego systemu przetwarzania odpadów za rozsądną cenę – budowa nowoczesnej spalarni/sortowni i podjęcie kroków na drodze do powstania gospodarki o obiegu zamkniętym (cyrkularnej).
4. Zatrzymanie degradacji zieleni ulicznej poprzez sadzenie drzew i krzewów oraz zasiewanie łąk miejskich wszędzie tam, gdzie to możliwe, uzupełnianie zdegradowanych nasadzeń, zastąpienie solenia ulic zimą na rzecz piaskowania, objęcie ochroną istniejących obszarów zielonych i rekreacyjnych (np. na Białołęce i Bródnie) oraz rewitalizacja zaniedbanych i stworzenie nowych.
5. Wykorzystanie innowacyjnej „zielonej infrastruktury”: testowanie rozwiązań, wprowadzenie systemu zachęt dla mieszkańców do tworzenia miejskiego ogrodnictwa i zielonych dachów.
6. Łączenie Warszawy z Wisłą, polegające na uatrakcyjnianiu terenów w szczególności na prawym brzegu rzeki, poprawie jakości wody w Wiśle oraz sprzeciwie wobec wszelkich prób degradacji kulturowo-przyrodniczej akwenu (razem z innymi gminami).
7. Współpraca w walce ze smogiem z gminami ościennymi, które w dużej mierze odpowiadają za zanieczyszczenia powietrza przedostające się do Warszawy.
8. Przygotowanie Warszawy na zmiany klimatu m.in. za pomocą dostosowania kanalizacji miejskiej do ekstremalnych zjawisk pogodowych.
9. Redukcja emisji pyłów i gazów cieplarnianych w stolicy.

Działania

Informowanie i ostrzeżenie

- Udostępnienie mieszkańcom pełnej informacji o poziomie zanieczyszczenia powietrza, m.in. dzięki dokończonemu Warszawskiemu Indeksowi Powietrza, danym z systemu monitoringu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz rozbudowie stacjonarnej i mobilnej infrastruktury stacji kontroli jakości powietrza (czujniki umieszczone na Urzędach Dzielnic, rogatkach miasta).
- Wdrożenie kompleksowego procesu informowania mieszkańców o bieżącym stężeniu zanieczyszczeń powietrza poprzez wykorzystanie różnych kanałów i nośników informacyjnych (*social media*, strony internetowe, przystanki komunikacji miejskiej, budynki użyteczności publicznej, punkty wjazdu i wyjazdu z miasta czy tablice ogłoszeniowe), mającego na celu budowanie świadomości społecznej na temat smogu.
- Zainstalowanie w centralnym punkcie Warszawy tzw. balonu smogowego, który unosząc się na odpowiedniej wysokości, jest widoczny dla znacznej części mieszkańców i zmienia kolor w zależności od poziomu zanieczyszczeń.
- Podnoszenie alarmu, gdy stężenia sięgną dwukrotności dopuszczalnych norm.
- Wyposażenie placówek oświatowych w mobilne stacje pomiarowe zanieczyszczeń powietrza oraz oczyszczacze powietrza.
- Przeprowadzenie z pomocą ekspertów i organizacji pozarządowych akcji edukacyjnych w szkołach i przedszkolach na temat sposobów ochrony przed smogiem.

Emisje grzewcze

- Rozpisanie kolejnych konkursów w ramach funduszy europejskich dla związków jednostek samorządu terytorialnego, osób prywatnych lub organizacji pozarządowych na projekty dotyczące wymiany pieców węglowych na ekologiczne. Wymiana będzie kontynuowana w zasobie komunalnym poprzez podłączanie obiektów do sieci ciepłowniczej lub montowanie pomp ciepła.
- Zinventaryzowanie prywatnych pieców, by poznać skalę problemu i wiedzieć, do których mieszkańców dotrzeć z ofertą dotacji na ich wymianę i akcjami edukacyjnymi.
- Intensyfikacja kontroli oraz zwiększenie kwoty mandatu za palenie w piecach niedozwolonym paliwem.
- Realizacja postanowień Planu Ochrony Powietrza oraz uchwały antysmogowej.
- Kontynuacja rozbudowy miejskiej sieci ciepłowniczej.
- Powstrzymanie zabudowy klinów napowietrzających miasto.
- Wprowadzenie zachęt do zdawania danych typów odpadów i zniechęcających do ich palenia w domowych piecach.

Emisje związane z transportem

- Czyszczenie ulic na mokro.
- Wprowadzenie darmowej komunikacji publicznej w okresach najwyższego zanieczyszczenia powietrza.
- Wprowadzenie w porozumieniu z policją systemu kontroli pojazdów, tak by wyeliminować z ruchu te niespełniające norm emisyjnych.

Zarządzanie odpadami

- Budowa spalarni/sortowni odpadów w celu zapewnienia samowystarczalności miasta w zakresie gospodarki odpadami oraz zagospodarowania tych nieczystości, których odzysk nie jest możliwy lub ekonomicznie i ekologicznie uzasadniony. Projekt powinien uwzględnić odzysk ciepła wraz z włączeniem jego strumienia w miejski system ciepłowniczy oraz produkcję energii elektrycznej na potrzeby własne zakładu.
- Skuteczny monitoring firm zajmujących się gospodarką odpadami.

Zieleń uliczna i zielona infrastruktura

- Stworzenie warunków do miejskiej bioróżnorodności: wsparcie rozwoju populacji pszczoł i ptaków śpiewających poprzez ochronę ich siedlisk oraz zadbanie o kompozycje klombów z kwiatów miododajnych rosnących w dolinie Wisły.
- Zielona przestrzeń Warszawy – we współpracy z organizacjami pozarządowymi – miejscem spotkań i aktywności: poddanie parków ochronie planistycznej oraz rozpoczęcie inwestycji mających na celu ich zagospodarowanie – wyznaczenie ścieżek, zainstalowanie małej infrastruktury czy toalet. Tworzenie na obszarach śródmiejskich mini-parków (tzw. parki kieszonkowe czy linearne) i małych instalacji zielonych, a także ścian mchów czy wieży pochłaniających smog.
- Tworzenie akwenów wodnych pełniących rolę retencyjną, jak również o zastosowaniu rekreacyjnym; nie dopuszczenie do wysychania już istniejących wód (np. jezioro Czerniakowskie).
- Zmniejszenie hałasu poprzez tworzenie

Finansowanie

Środki własne miasta, środki unijne oraz zagraniczne fundusze rozwojowe.

nasyków lub naturalnych dźwiękochłonów wzdłuż ulic, budowanie tuneli (np. dla Wisłostrady).

Warszawa nad Wisłą i Kanałem Żerańskim

- Ułatwianie dostępu do Wisły i Kanału Żerańskiego z ciągów pieszo-rowerowych, m.in. poprzez zbudowanie kładki nad Wisłostradą oraz przez Wisłę (łączącej Powiśle i Pragę oraz Żoliborz i Pragę). Rozbudowanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej nad wodą, w tym plaż miejskich na obu brzegach rzeki.
- Powstrzymanie degradacji już istniejącej naturalnej zieleni nadbrzeżnej i powiązanie jej z funkcjami turystycznymi oraz rekreacyjno-rozrywkowymi, z priorytetem dla naturalnej zieleni i walorów przyrodniczych.

Warszawa niskoemisyjna

- Rewizja i ocena wykonania obowiązującego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. Zmniejszenie emisji dwutlenku węgla poprzez połączenie promocji alternatywnych źródeł energii z działaniami w obszarze transportu, wsparcia elektromobilności oraz redukcji emisji pyłów i gazów cieplarnianych.

Warszawa przyjazna dla zwierząt

- Podnoszenie dopłat do schronisk dla zwierząt.
- Stworzenie większej liczby miejsc do wychodzenia z psami i spotkań dla ich właścicieli.
- Zwiększanie liczby torebek biodegradowalnych i śmietników na odchody.
- Zakaz występów cyrków i magików ze zwierzętami.

4. WARSZAWA ZDROWA

Poprawa usług POZ (Podstawowej Opieki Zdrowotnej), zwiększenie profilaktyki dla dzieci i młodzieży, w tym dostępu do zajęć sportowych

Diagnoza

Liczba ludności Warszawy regularnie rośnie i na koniec 2016 r. wyniosła oficjalnie 1 754 tys. osób. Według prognozy Urzędu Statystycznego w 2035 r. w stolicy będzie aż 1 881 tys. mieszkańców. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 49% ogółu, jednak ich liczba z roku na rok maleje. Udział dzieci i młodzieży (do 19. roku życia) w populacji Warszawy wynosi 18,5%. Liczba mieszkańców stolicy powyżej 65. roku życia będzie rosnąć i obecnie wynosi 33% ogółu. Ponadto w stolicy mieszka około 1500 osób z orzeczoną niepełnosprawnością, które stale nie są w pełni włączone w codzienne funkcjonowanie miasta (bariery architektoniczne, brak mieszkań chronionych itp.). Mieszkańcy Warszawy częściej niż reszta Polaków cierpią na choroby układu krążenia, nowotwory, depresję oraz otyłość. Wyniki badań wskazują jednocześnie na występowanie nierówności w stanie zdrowia w poszczególnych dzielnicach. Starzenie się społeczeństwa to jeden z najważniejszych problemów społecznych. Oznacza konieczność dostosowania infrastruktury i usług do potrzeb seniorów, np. poprzez zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych czy leków. Wiąże się to z rosnącym obciążeniem systemu ochrony zdrowia kosztami opieki, dlatego konieczne jest opracowanie kompleksowych programów zdrowotnych. Aktywność fizyczna odgrywa bardzo ważną rolę

w zapobieganiu i leczeniu wielu chorób, a jej niski poziom uznawany jest za istotny czynnik zwiększający umieralność. Regularny ruch czy uprawianie sportu korzystnie wpływa na organizm, zmniejszając ryzyko zapadalności na choroby przewlekłe oraz poprawiając ogólne samopoczucie. Dlatego podstawowym celem powinny być działania profilaktyczne (najbardziej opłacalne w dłuższej perspektywie czasu) i edukacja zdrowotna.

Wizja

Wysoki poziom świadomości zdrowotnej i aktywność fizyczna od najmłodszych lat zapewnią zdrowie wszystkim Warszawianom. Wczesne wykrycie wielu chorób (szczególnie układu krążenia czy nowotworowych) to podstawa prawidłowego leczenia.

Cele

1. Stała opieka profilaktyczna u dzieci i młodzieży w ramach tzw. medycyny szkolnej, w tym stomatologii, celem wychwycenia na wczesnym etapie zaburzeń układu ruchu, otyłości, próchnicy czy ryzyka uszkodzenia słuchu, wzroku. Konieczne jest opracowanie i wdrożenie standardów postępowania dla lekarzy z jednoczesną kampanią edukacyjną dla rodziców.
2. Edukacja zdrowotna, szczególnie u osób poniżej 18. roku życia – kształtowanie prawidłowych nawyków zdrowotnych, propagowanie zdrowego stylu życia, poradnictwo z zakresu zagrożeń zdrowia (w tym profilaktyka HIV/AIDS) i zwalczanie zachowań ryzykownych dla zdrowia (palenie tytoniu, picie alkoholu, używanie narkotyków i dopalaczy).
3. Poprawa sprawności fizycznej wszystkich mieszkańców.
4. Utrzymanie finansowania ze środków miasta programu *in vitro*, edukacja prenatalna, wspieranie rodzicielstwa w pierwszych lat życia, tworzenie miejsc przyjaznych dla rodziców w budynkach użyteczności publicznej, kampanie społeczne propagujące macierzyństwo i tacierzyństwo, bezpłatne znieczulenie do porodu, propagowanie porodów rodzinnych, respektowanie praw rodzącej.
5. Zwiększenie dostępności do diagnostyki i badań, m.in. dzięki promocji badań poza przychodniami (np. mammobusy, osteobusy).
6. Podwyższanie standardów opieki nad pacjentami poprzez podnoszenie jakości placówek służby zdrowia, finansowanie ich rozbudowy, doposażanie i unowocześnianie.
7. Skuteczniejsza walka z bezdomnością i pomoc bezdomnym.
8. Współpraca z organizacjami pozarządowymi dotycząca ochrony i promocji zdrowia poprzez wsparcie programów edukacji i promocji zdrowia, programów rehabilitacyjnych oraz opieki nad pacjentami przewlekle chorymi.

Działania

1. Poprawa funkcjonowania Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ): oddłużanie, restrukturyzacja, optymalizacja kadr, analiza działań POZ pod względem struktury wiekowej populacji pacjentów.
2. Badania profilaktyczne u dzieci i młodzieży szkolnej prowadzone raz w roku.
3. Stworzenie nowych programów profilaktyki i promocji zdrowia: np. program prewencji chorób alergicznych dzieci i młodzieży, zapobiegania cukrzycy typu II, profilaktyki zaburzeń lipidowych i otyłości, zapobiegania próchnicy u dzieci, walka z dopalaczami i narkotykami.
4. Rozszerzenie listy podmiotów leczniczych realizujących „Program zdrowotny w zakresie opieki zdrowotnej nad kombatanami” na wszystkie placówki miejskie.
5. Budowa przychodni i placówek medycznych w nowych dzielnicach, powstanie nowego szpitala wielospecjalistycznego dla prawobrzeżnej Warszawy.
6. Zapewnienie możliwości korzystania bez przeszkód z tzw. antykoncepcji awaryjnej – wyznaczenie w miejskim szpitalu stałego („24/7”) dyżuru lekarza ginekologa bez klauzuli sumienia.
7. Zapewnienie możliwości dokonania legalnej terminacji ciąży w miejskich szpitalach zgodnie ze stosownymi ustawami.
8. Profilaktyka chorób zakaźnych, czyli wprowadzenie nowego kalendarza szczepień początkowych, obejmującego więcej chorób.
9. Zbadanie możliwości stworzenia Warszawskiego Centrum Rehabilitacji dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością.
10. Rozwijanie sportu amatorskiego i jego infrastruktury, parków sportowych (np. niecka dla rolkarzy, deskorolkarzy, rowerzystów), *street workoutów* oraz obiektów całorocznych, a także miejsc już amatorsko przystosowanych przez mieszkańców do uprawiania aktywności fizycznej.
11. Współpraca miasta z ośrodkami wychowania fizycznego w celu propagowania sportu; więcej dostępnych bezpłatnie boisk do gry w piłkę, tenisa stołowego, siatkówkę.
12. Budowa wielofunkcyjnej hali sportowej z miejscami dla min. 15 tys. osób.

Finansowanie

Nakłady na leczenie pochodzą z Narodowego Funduszu Zdrowia, zaś ze środków własnych miasta lub środków unijnych zostaną sfinansowane remonty, programy zdrowotne czy np. podwyższenie kapitału spółki prowadzącej szpital.

5. WARSZAWA UCZCIWA I TRANSPARENTNA

Większa jawność i przejrzystość działań urzędów

Diagnoza

Sprawna administracja samorządowa jest niezbędna do prowadzenia i realizacji skutecznej polityki miasta oraz wdrażania inwestycji istotnych z punktu widzenia jego rozwoju. Jakość świadczonych usług, w szczególności w obszarze e-administracji, wymaga poprawy. Dotyczy to m.in. zwiększenia transparentności dzielnic i miasta oraz konieczności skoordynowania działań różnych szczebli samorządu Warszawy.

Podlegające władzom miasta spółki nie mają obowiązku informowania dzielnic o stanie poszczególnych projektów. Mieszkańcy nie posiadają też wystarczającej wiedzy o konsultacjach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także podejmowanych przez rady uchwałach.

Wizja

Dzielnice i miasto świadczą usługi publiczne wysokiej jakości, działając w jawny i przejrzysty sposób, a władze lokalne wspierają i bronią wolności obywatelskich. W celu włączenia w proces decyzyjny wszystkich mieszkańców udostępniają w Biuletynie Informacji Publicznej istotne dane z zakresu majątku, zadań, budżetu i zasobów ludzkich samorządu, prowadzą konsultacje w zakresie realizowanych inwestycji, mają czytelny układ stron internetowych, na których szybko uzupełniają luki informacyjne.

Cele

1. Ujednolicenie i uproszczenie stron internetowych miasta oraz dzielnic.
2. Wprowadzenie budżetu zadaniowego, określającego nazwę zadania, jego koszt, źródło finansowania i efekt, jako czytelnego sposobu prezentacji finansów miasta.
3. Zwiększenie partycypacji obywatelskiej.
4. Poprawa jakości obsługi mieszkańców poprzez ciągły proces szkoleń dla urzędników, stałe upraszczanie procedur oraz poszerzenie katalogu spraw możliwych do załatwienia przez internet.
5. Powołanie ciała kontrolującego przebieg reprivatyzacji, złożonego z radnych miasta i ekspertów zewnętrznych.

Działania

1. Przygotowanie i upublicznienie w czytelny sposób oraz stała aktualizacja informacji o bieżącej działalności samorządu; sporządzanie rejestru umów; stworzenie infografik z prezentacją budżetu miasta; zamieszczanie w sieci uchwał miasta oraz dzielnic w ujęciu tematycznym.
2. Jawność kalendarza prezydenta i wiceprezydentów miasta.
3. Pisemne zobowiązanie prezydenta miasta do brania pod uwagę opinii zgłaszanych przez mieszkańców w ramach konsultacji społecznych.
4. Organizacja panelu obywatelskiego, polegającego na losowym wyborze spośród mieszkańców 100 osób reprezentujących różne grupy społeczne, które zostałyby włączone wraz z ekspertami w dyskusje poświęcone rozwiązywaniu konkretnych problemów miasta, a wyniki tych dyskusji byłyby brane pod uwagę przez władze lokalne.
5. Stworzenie systemu pozwalającego przy konkretnych projektach włączać do posiedzeń rady chętnych specjalistów ze strony mieszkańców.
6. Upublicznienie informacji o strukturze zatrudnienia i płac pracowników miasta oraz dzielnic, jak również w spółkach komunalnych; określenie i upublicznienie wykazu stanowisk „politycznych”.
7. Wprowadzenie na stanowiska menadżerskie (w tym w spółkach komunalnych) otwartych konkursów z merytorycznymi kryteriami wyboru.
8. Premiowanie urzędników za usprawnienia i innowacyjne podejście do załatwiania spraw.
9. Stworzenie zintegrowanej aplikacji służącej do zgłaszania aktualnych potrzeb i problemów występujących w dzielnicach.
10. Transparentność oświadczeń majątkowych urzędników pracujących w wydziałach zajmujących się decyzjami reprivatyzacyjnymi.
11. Niezależny audyt już przeprowadzonych procesów reprivatyzacyjnych.
12. Wprowadzenie zakazu świadczenia usług doradczych przez pracowników miasta.
13. Przyjęcie kodeksu etyki dla pracowników urzędu miasta, obejmującego m.in. wymóg zgłaszania sytuacji rodzących ryzyko konfliktu interesów.

Finansowanie

Środki unijne, środki własne miasta.

6. WARSZAWA WYEDUKOWANA

Każde dziecko ma zapewniony żłobek i przedszkole, spersonalizowana edukacja dla każdego ucznia

Diagnoza

We współczesnym, dynamicznie zmieniającym się świecie rolą placówek edukacyjnych nie może być już tylko przekazywanie samej wiedzy. Ważne jest wspieranie dziecka w rozwoju i socjalizacji, tak aby wydobyc cały jego potencjał oraz rozwinąć umiejętności miękkie, kształcąc świadomego, odpowiedzialnego obywatela.

Wizja

Żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe zapewniają warunki do optymalnego rozwoju w sferze intelektualnej, emocjonalnej, społecznej, etycznej, fizycznej i estetycznej. Wszechstronne przygotowanie dziecka do życia odbywa się poprzez indywidualnie dostosowane formy kształcenia, które pomagają uczniom dostrzec oraz promować ich zainteresowania i talenty, a także poprzez modyfikowanie tych form do występujących w danym momencie okoliczności zewnętrznych.

Cele

1. Wprowadzenie akceptowalnej odległości pieszej pomiędzy najbliższym przedszkolem, szkołą, parkiem, placem zabaw.
2. Zapewnienie 100% dzieci zamieszkałych w Warszawie opieki przedszkolnej oraz „zerówek”. W tym celu należy nie tylko budować placówki w nowych dzielnicach, ale wypracować system wsparcia finansowego dla instytucji prywatnych (również żłobków).
3. Zapewnienie przez szkołę klas integracyjnych oraz zajęć dodatkowych zarówno dla dzieci z trudnościami w nauce, jak i uczniów przejawiającym wybitne zdolności, ze szczególnym zwróceniem uwagi, aby nie powstawała stygmatyzacja słaby – zdolny.
4. Zorganizowanie opieki świetlicowej w każdej placówce oświatowej, adekwatnie do potrzeb rodziców. Świetlica nie powinna stanowić „przechowalni”, tylko oferować dzieciom program rozwojowy.
5. Dbałość o równy dostęp w każdej dzielnicy do miejsc w żłobkach, przedszkolach i szkołach.
6. Dążenie do zmniejszania liczebności klas w celu poprawy efektywności kształcenia. Ponadto, każda placówka powinna mieć zapewnioną opiekę pedagoga szkolnego i psychologa.
7. Umożliwienie w każdej szkole faktycznego wyboru pomiędzy lekcjami religii a etyki.
8. Przywrócenie rangi zajęciom wychowania fizycznego w szkołach poprzez bardziej wnikliwe rozpatrywanie zwolnień, wprowadzenie zajęć

- ruchowych do programu nieodpłatnych lekcji dodatkowych, promowanie sportu jako aktywności mającej pozytywny wpływ na funkcjonowanie całego organizmu.
9. Budowanie postaw obywatelskich dzieci i młodzieży poprzez realizację projektów na rzecz swojego osiedla/dzielnicy i włączanie uczniów w sprawy społeczności lokalnej (budżet partycypacyjny, współpraca z organizacjami seniorów, opieka nad miejscami pamięci itp.).
 10. Tworzenie w szkołach programów integrujących uchodźców, obcokrajowców, jak również dzieci polonijne, wracające do kraju.

Działania

1. Wpisanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązku tworzenia na nowych osiedlach obiektów, w których będą powstawać żłobki i przedszkola.
2. Funkcjonowanie szkół jako centrów edukacji i kultury, wykorzystywanych popołudniami oraz wieczorami.
3. Zapewnienie wszystkim dzieciom zdrowego, ciepłego posiłku w ciągu dnia (dzieciom z rodzin uboższych - bezpłatnie) oraz nieodpłatnego dostępu do zajęć sportowych.
4. Wspieranie oraz współdziałanie ze szkołami społecznymi, np. poprzez udostępnianie na preferencyjnych warunkach (czynsz i/lub okres wynajmu) budynków szkolnych.
5. Optymalizacja wolnych powierzchni w placówkach oświatowych, w tym usystematyzowanie wynajmu powierzchni i infrastruktury, z którego dochód szkoły powinny móc wykorzystywać na własne cele.
6. Współpraca ze szkołami w celu umożliwienia prowadzenia zajęć fakultatywnych na temat edukacji obywatelskiej, demokracji, edukacji ekonomicznej, przedsiębiorczości, seksualności.
7. Stworzenie zintegrowanej karty bibliotecznej, połączonej np. z kartą miejską/Kartą Warszawiaka.
8. Uruchomienie przy każdej bibliotece wrzutni książek, by umożliwić ich zwrot po godzinach pracy placówki.
9. Wsparcie w tworzeniu klubów sportowych (w tym uczniowskich), szkółek oraz indywidualnych projektów propagujących sport.

Finansowanie

Środki własne miasta, budżet państwa.

7. WARSZAWA KULTURALNA

Zaspokojenie wysokich potrzeb kulturalnych mieszkańców

Diagnoza

Pozorne bogactwo wydarzeń kulturalnych w mieście opiera się o finansowanie instytucji, a rzadziej – projektów, przez co nie uwzględnia różnorodności inicjatyw. Warszawa nie wykorzystuje swojego potencjału kulturowego jako elementu promocji w Polsce i Europie.

Oferta kulturalna zbyt mało bierze pod uwagę wszystkie grupy wiekowe, a także osoby o różnym stopniu niepełnosprawności. Nie uwzględnia też różnicowania portfeli mieszkańców. Jakkolwiek w prawie wszystkich dzielnicach istnieją Domy lub Centra Kultury, nie każdy działa sprawnie. Brakuje miejskiej polityki odnośnie teatrów i muzeów (ich liczby, zadań), konkursy przeprowadzane są nierzetelnie i od wielu lat nie ma siedziby Muzeum Sztuki Nowoczesnej.

Wizja

Kreatywna energia obywateli rozwija się przy wsparciu miasta. W stolicy powstają oryginalne klubokawiarnie, galerie, kina studyjne, teatry prywatne. Nowoczesne miasto nigdy nie zasypia. Warszawa wyróżnia się wieloma imprezami plenerowymi, do czego wykorzystywane są nie tylko tradycyjne przestrzenie miejskie (place, parki, wyłączone z ruchu ulice, dziedzińce muzeów), ale także świeżo odkrywane, rewitalizowane lub unowocześniane miejsca (naturalne brzegi Wisły, dawne budynki przemysłowe lub wojskowe). Miasto pomaga finansowo również przy organizacji wydarzeń na mniejszą skalę.

Lokalne (w każdej dzielnicy) instytucje kultury łączą wszystkie pokolenia poprzez wymianę doświadczeń pomiędzy dziećmi, młodzieżą a seniorami oraz sprzyjają integracji osób z innych kręgów kulturowych. Dostrzegane są prywatne i społeczne inicjatywy kulturalne, w tym sceny niepubliczne (prywatne, impresaryjne, prowadzone przez organizacje pozarządowe).

Warszawę postrzega się jako miasto o bogatym doświadczeniu historycznym, ale zarazem nowoczesne, europejskie, otwarte. Jej wizytówką jest umiejscowione w reprezentacyjnym punkcie stolicy, łatwo dostępne Muzeum Sztuki Nowoczesnej, posiadające własną ekspozycję zbiorów uznanych twórców.

Cele

1. Ustalenie polityki wobec teatrów i instytucji kultury, z uwzględnieniem skali wspierania instytucji prywatnych.
2. Przeprowadzanie merytorycznych i transparentnych konkursów na stanowiska kierownicze w instytucjach kultury.
3. Zwiększenie mecenatu miasta nad wartościowymi wydarzeniami organizowanymi przez podmioty zewnętrzne.
4. Wykorzystanie potencjału kreatywnego miasta (nowe wydarzenia, miejsca) w promocji Warszawy.
5. Wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży oraz ich uczestnictwa w kulturze.
6. Wzrost liczby imprez kulturalnych i występów gościnnych w Warszawie.
7. Znalezienie stałej siedziby dla Muzeum Sztuki Nowoczesnej i formuły dla włączenia prywatnych kolekcji w jego ekspozycje.
8. Kontynuowanie budowy siedziby orkiestry Sinfonia Varsovia.
9. Wspieranie miejskich i dzielnicowych instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych w zakresie działań integrujących różne grupy wiekowe i społeczne w celu przeciwdziałania wykluczeniu poszczególnych grup mieszkańców.
10. Wprowadzenie stref ograniczeń trwania ciszy nocnej w miejscach szczególnej aktywności kulturalnej.
11. Stworzenie mechanizmów wsparcia produkcji filmowych oraz literatury związanej z Warszawą.

Działania

1. Podnoszenie atrakcyjności oferty kulturalnej Warszawy poprzez rozwój dotowanych imprez (spektakli plenerowych, przedsięwzięć ulicznych) zwłaszcza w okresie nasilonego ruchu turystycznego (miesiące letnie, okresy okołowięteczne).
2. Dopracowanie i przestrzeganie regulaminów dotyczących konkursów na dyrektorów teatrów i innych instytucji kultury.
3. Wyraźne zaznaczenie i zróżnicowanie funkcji repertuarowych teatrów miejskich oraz ich odpolitycznienie.
4. Stworzenie procedur umożliwiających dotowanie przez miasto prywatnych teatrów i spektakli impresaryjnych oraz twórczość młodych artystów (np. realizując programy Mistrz-Uczeń).
5. Stworzenie przejrzystego mechanizmu wsparcia dla wystawień warszawskich spektakli poza miastem.
6. Współpraca z najlepszymi instytucjami kultury w Europie i na świecie; promocja oraz wsparcie

Finansowanie

Środki własne miasta, darczyńcy prywatni.

8. WARSZAWA DLA SENIORÓW

Aktywizacja jak największej liczby osób starszych

Diagnoza

Warszawa z roku na rok staje się coraz bardziej miastem seniorów. Już w tej chwili co trzeci mieszkaniec stolicy ukończył 65 lat. Istniejące instytucje (rady seniorów, Uniwersytety Trzeciego Wieku) oraz działania prowadzone przez organizacje pozarządowe są niewystarczające.

Osoby starsze coraz częściej wymagają też skomplikowanej pomocy medyczno-psychologicznej; skarżą się na samotność i trudności z dostępem do placówek opiekuńczych lub służby zdrowia.

Wizja

Miasto jest otwarte na różne potrzeby seniorów, ułatwia im funkcjonowanie w życiu społecznym poprzez pobudzenie i wspieranie ich aktywności oraz korzystanie z doświadczenia i wiedzy.

Cele

1. Dokładne zbadanie potrzeb seniorów, tak aby dostosować metody wsparcia do ich oczekiwań.
2. Zwiększenie zaangażowania seniorów w życie miasta i poszerzenie wachlarza możliwości spędzania czasu wolnego.
3. Umożliwienie wymiany międzypokoleniowej: integrowanie młodzieży, dorosłych i seniorów we wspólnych projektach (np. pomoc seniorów w Domach Dziecka); nawiązanie współpracy z uczelniami oraz szkołami wyższymi w celu promocji pomocy seniorom i zapobieganiu ich samotności.
4. Docieranie ze zróżnicowanymi inicjatywami (kultura, sport, pomoc rzeczowa, wsparcie psychologiczne) do wszystkich potrzebujących osób starszych, a nie jedynie tych najbardziej widocznych, aktywnych.
5. Zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu poprzez organizowanie większej liczby łatwiej dostępnych kursów i szkoleń dotyczących zasad korzystania z internetu, obsługi komputera, załatwiania spraw w banku czy urzędzie (m.in. z wykorzystaniem narzędzia identyfikacji bankowej).
6. Zwiększanie świadomości osób starszych odnośnie zapobieganiu narastania długów czy padania ofiarą naciągaczy poprzez szkolenia i spotkania w lokalnych centrach społecznych.

Działania

1. Zwiększenie liczby Dziennych Domów Pomocy.
2. Systematyczny przegląd i kontrola stacjonarnych Domów Pomocy Społecznej pod kątem przestrzegania praw pensjonariuszy, zapewnienia odpowiedniej opieki medycznej, dostosowania wyżywienia do wieku i stanu zdrowia seniorów.
3. Udostępnianie mieszkań socjalnych dostosowanych do potrzeb osób starszych lub tworzenie nowych typów mieszkalnictwa, np. *co-housing*.
4. Znaczące zwiększenie liczby ławek i miejsc służących krótkiemu odpoczynkowi podczas poruszania się po mieście.
5. Organizacja zajęć sportowych i aktywizujących dostosowanych do potrzeb seniorów.
6. Obligatoryjne konsultowanie projektów miejskich z organizacjami osób starszych; utrzymanie i uaktywnienie dzielnicowych rad seniorów.
7. Bezpłatne udostępnianie pomieszczeń należących do zasobów lokalowych miasta na zajęcia Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
8. Powołanie infolinii dla seniorów, gdzie asystenci pomogą umówić wizytę lekarską, znaleźć numer telefonu do instytucji, zapewnić transport na wybory itp.
9. Rozwinięcie systemu taniego transportu samochodowego dla osób starszych i z niepełnosprawnością oraz poszerzenie systemu pasów miejskiego transportu osób niepełnosprawnych (MTON).
10. Ścisła i regularna współpraca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się osobami starszymi.
11. Wydzielenie w Ośrodkach Pomocy Społecznej opiekunów oddelegowanych do opieki nad seniorami oraz stworzenie i udostępnienie centralnej bazy opiekunów.
12. Utworzenie funduszu dotacji dla wspólnot mieszkaniowych, umożliwiającego remonty klatek schodowych w sposób dostosowany do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnością.
13. Opracowanie i upublicznienie bazy danych o specjalistach geriatry pracujących na terenie Warszawy i starania o zwiększenie liczby placówek POZ z dostępnością geriatrów.
14. Starania o powołanie Centrum Geriatrii.

Finansowanie

Środki z programów unijnych (np. Vigor), środki własne miasta, współpraca z prywatnymi firmami.

9. WARSZAWA DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

Stymulowanie rozwoju sektora prywatnego

Diagnoza

Polskie samorządy, podobnie jak państwo, dotychczas rzadko prowadziły aktywną politykę fiskalną, ukierunkowaną nie tylko na realizację samego celu fiskalnego. W konsekwencji podatki pełniły w niewielkim stopniu funkcję stymulującą gospodarkę. Tymczasem w mieście, które ma stać się inkubatorem przedsiębiorczości, brakuje całościowego programu jej wspierania.

Wizja

Lokalne podatki (majątkowe, od środków transportu) są m.in. mechanizmami konkurencji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego. Proaktywne rozwiązania prawnopodatkowe w zakresie, w jakim pozwala na to ustawa o podatkach i opłatach lokalnych, oznaczają przyciągnięcie przedsiębiorców – płatników CIT i PIT – z innych gmin.

Warszawa jest także atrakcyjnym miejscem dla menadżerów wysokiego szczebla przedsiębiorstw międzynarodowych, którzy z tego powodu decydują o lokalizowaniu w niej swoich firm.

Cele

1. Wspieranie nowych przedsiębiorców, start-up'ów czy osób wracających do prowadzenia działalności gospodarczej po dłuższej przerwie.
2. Podatkowe stymulowanie przenoszenia przez przedsiębiorców firm do Warszawy.
3. Zwiększanie wzrostu gospodarczego stolicy poprzez działania w zakresie podatków i opłat lokalnych.
4. Tworzenie warunków dla rozwoju szkolnictwa zawodowego odpowiadających potrzebom przedsiębiorców.

Działania

1. Podjęcie uchwały, określającej wysokość stawek podatku od nieruchomości i środków transportowych, w granicach określonych w ustawie, o zróżnicowaniu ich w zależności od kategorii podatników. Byłyby uzależnione od tego, czy przedsiębiorca prowadził już zarejestrowaną działalność gospodarczą na terenie Warszawy w okresie ostatnich dwóch lat lub przeniósł ją do Warszawy – w tych przypadkach stosowana byłaby obniżona o 50% stawka podatku lokalnych przez okres roku. Z ulgi można skorzystać tylko raz w ciągu trzech kolejnych lat podatkowych.
2. Uproszczenie przepisów na poziomie lokalnym i przygotowanie pakietów promocyjnych dla młodych przedsiębiorców; ułatwienia w obsłudze urzędowej.
3. Powołanie w urzędzie miasta zespołu doradców prawnych, marketingowych i infrastrukturalnych dla firm wchodzących na rynek warszawski, w tym obsługi wielojęzycznej.
4. Stworzenie internetowej platformy networkingowej – konsultacji i dialogu między mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami a urzędem, której głównym zadaniem będzie stała, uaktualniana informacja o życiu miasta, infrastrukturze, planowanych inwestycjach, skorelowana z informacjami zwrotnymi.
5. Poszerzenie korzyści w dostępie do usług publicznych dla osób płacących podatki w Warszawie.
6. Tworzenie warunków w dzielnicach prawobrzeżnych do powstawania parków biurowych, stymulujących lokalny biznes oraz ograniczających przepływy mieszkańców do pracy na lewą stronę rzeki.
7. Wspomaganie działalności biznesowej w dziedzinach niszowych i tradycyjnych, ważnych dla lokalnych społeczności (np. rzemiosło, antykwariaty).
8. Wspieranie ulg w podatku od elektrycznych środków transportu poprzez:
 - wprowadzenie niższych o 50% opłat dla mieszkańców Warszawy, w tym przedsiębiorców prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą na jej terenie i rejestrujących w stolicy nowe środki transportu przyjazne środowisku (elektryczne);
 - obniżenie wysokości podatku od własnych środków transportowych oraz podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców sprzedających na terenie Warszawy środki transportu przyjazne środowisku (elektryczne), proporcjonalnie do poziomu sprzedaży pozostałych środków transportu;
 - zniesienie dla mieszkańców Warszawy, w tym przedsiębiorców prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą na jej terenie, opłat za parkowanie środków transportu przyjaznych środowisku (elektrycznych) – darmowe parkometry dla samochodów elektrycznych do 2025 roku;
 - wprowadzenie najniższej ustawowej stawki podatku od środków transportowych oraz podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą na terenie Warszawy w zakresie usług przewozowych z wykorzystaniem środków transportu przyjaznych środowisku (elektrycznych).

Finansowanie

Mimo zmniejszenia wpływów z podatku od nieruchomości i środków transportowych wzrosną wpływy miasta z udziałów w PIT i CIT (przybędzie mieszkańcom oraz przedsiębiorcom). Z kolei system ulg dotyczących środków transportu przyjaznych środowisku spowodowałby spadek wpływów budżetu Warszawy, lecz prowadziłby zarazem do uzyskania korzyści o charakterze niefiskalnym: promocja tych środków transportu, zmniejszenie emisji spalin, zwiększenie jakości powietrza i zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

10. WARSZAWA POZARZĄDOWA

Znaczące zwiększenie współpracy z podmiotami trzeciego sektora oraz nieformalnymi organizacjami mieszkańców

Diagnoza

W Polsce działa ponad 100 tys. organizacji pozarządowych, głównie stowarzyszeń i fundacji, z czego ok. 8 tys. zarejestrowanych w Warszawie. Dzięki doświadczeniu, kwalifikacjom pracowników i posiadaniu odpowiednich narzędzi skutecznie rozwiązują one wiele problemów społecznych. Choć miasto posiada długofalowy program współpracy z organizacjami pozarządowymi, zdaje się on ignorować potencjał, jaki mogą wnieść w rozwój Warszawy. Stolica ogłasza zaledwie 150-170 konkursów, w których startuje około tysiąca organizacji, zaś powierzenie podmiotom trzeciego sektora zadań publicznych jest zbyt rzadkie. Z jednej strony organizacje pozarządowe traktowane są często wyłącznie jako grantobiorca, a nie partner w realizacji zadań publicznych, z drugiej – brakuje ciągłości finansowania projektów prowadzonych przez NGO. Lokale komunalne przeznaczane na działalność podmiotów trzeciego sektora są niskiej jakości, a Warszawa niechętnie wspiera remonty oraz koszty ich eksploatacji. Do konsultacji zapraszane jest stałe grono organizacji i działaczy społecznych, miasto nie otwiera się na nowe podmioty. Niedostatecznie działają instytucje afiliowane przy Prezydencie Warszawy, czyli np. Komisje Dialogu Społecznego czy Warszawska Rada Pożytku; brakuje też stałej platformy konsultacyjnej z NGO.

Wizja

Część zadań publicznych realizowana jest za pośrednictwem organizacji pozarządowych, które blisko współpracują z miastem już na etapie ustalania kierunków działań. Przedstawiciele trzeciego sektora wyrażają swe opinie i na bieżąco konsultują decyzje władz lokalnych. Komisje Dialogu Społecznego oraz inne ciała w dzielnicach lub przy Prezydencie Warszawy realnie pełnią funkcje doradcze, a ich głos jest słyszalny i brany pod uwagę.

Cele

1. Delegowanie zadań publicznych do organizacji pozarządowych tam, gdzie jest to uzasadnione i racjonalne.
2. Stworzenie autentycznego partnerstwa w zarządzaniu miastem pomiędzy podmiotami trzeciego sektora a władzami lokalnymi oraz włączenie nieformalnych grup obywateli (niezarejestrowanych w KRS, np. przedstawicieli uczniów szkół ponadpodstawowych czy studentów) we współtworzenie polityki Warszawy.
3. Upodmiotowienie działaczy organizacji pozarządowych poprzez powołanie stałej linii konsultacyjnej z władzami miasta.
4. Dbanie o jawność, przejrzystość i terminowość konkursów dotacyjnych adresowanych do podmiotów trzeciego sektora.
5. Wspieranie i promowanie idei wolontariatu, szczególnie wśród młodzieży i osób starszych, we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
6. Ocenianie działań organizacji pozarządowych według kryteriów jakościowych (efekt wykonanego zadania), a nie ilościowych (np. podawanie liczby beneficjentów).
7. Współpraca jedynie z tymi z organizacjami pozarządowymi, które składają publiczne rozliczenia i sprawozdania finansowe, jak również nie wspierają poglądów i działań antydemokratycznych, homofobicznych czy dyskryminujących.
8. Ograniczenie wymogów formalnych i zbędnej biurokracji przy konkursach grantowych.
9. Otwarcie urzędów i ich pracowników na kooperację z NGO poprzez prowadzenie szkoleń i wspólną realizację zadań.

Działania

1. Wprowadzenie Modelu Kontraktowania Usług Społecznych przy przekazywaniu zadań z dziedziny pomocy społecznej organizacjom pozarządowym.
2. Finansowanie projektów w ramach powierzenia i wspierania zadania, a nie samego zlecenia; określenie procentowego zabezpieczenia środków na dofinansowanie działalności NGO w budżecie miasta. Kontynuacja przekazywania podmiotom trzeciego sektora prowadzenia np. punktów informacji turystycznej, schronisk dla zwierząt, przedszkoli, żłobków, przy jednoczesnym stworzeniu wskaźników kontroli jakościowej nad realizowanymi przez nie działaniami.
3. Publikowanie na stronach internetowych wyników konkursów dotacyjnych dla organizacji pozarządowych, wraz z uzasadnieniem.
4. Wspieranie finansowe organizacji pozarządowych (m.in. poprzez regranting), szczególnie tych pomagającym osobom wykluczonym lub borykającym się z dyskryminacją ze względów politycznych (m.in. Centrum Praw Kobiet).
5. Promowanie mniejszych wydarzeń sportowych, kulturalnych czy hobbyistycznych, organizowanych przez podmioty trzeciego sektora.
6. Zachęcanie mieszkańców do angażowania się w działalność pozarządową, m.in. poprzez spotkania z działaczami trzeciego sektora, kampanie propagujące wolontariat.
7. Stałe poszerzanie kręgu organizacji i działaczy pozarządowych współpracujących z miastem, np. poprzez system rotacyjnych konsultacji, tak by wyeliminować zjawisko „dyżurnych” podmiotów trzeciego sektora lub grup wpływu. Kierowanie

się przy tym przesłankami merytorycznymi, a nie politycznymi.

8. Ogłaszanie otwartych konkursów ofert, adresowanych także do nowo powstałych NGO oraz uproszczenie procedur przyznawania tzw. małych grantów.
9. Zwiększenie kwot dostępnych dla obywateli w ramach Inicjatywy Społecznej.
10. Zorganizowanie cyklu spotkań w siedzibach organizacji pozarządowych w celu zapoznania się z ich wizją i potrzebami, by na tej podstawie stworzyć program rozwoju, który z czasem pozwoli angażować podmioty trzeciego sektora w coraz większą część zadań publicznych miasta.

WARSZAWA LIDEREM EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

Wykorzystanie potencjału miasta i jego mieszkańców,
wsparcie rozwoju nowych technologii (w tym cyfryzacji) i innowacyjności

Diagnoza

Ze względu na rosnącą liczbę mieszkańców, szeroki dostęp do usług publicznych (w tym edukacji), rynku pracy oraz duży potencjał infrastrukturalny, Warszawa jest najbardziej perspektywicznym miastem nie tylko na Mazowszu, ale i w całej Polsce, a także Europie Środkowo-Wschodniej. Posiada swoją tożsamość opierającą się na wielokulturowości oraz otwartości historycznej i biznesowej, co znajduje odzwierciedlenie w postaci przyciągania mieszkańców z całej Polski.

Stolica generuje ponad jedną trzecią nakładów na inwestycje badawczo-rozwojowe w skali całego kraju oraz śmiało sięga po finansowanie z funduszy UE. Jednak po 2020 r. może ono zostać ograniczone. Miasto nie wykorzystuje też w pełni kapitału, jakim są osoby napływowe, kończące uczelnie, powracające z migracji oraz doświadczeni i chętnie podejmujący nowe wyzwania pracownicy powyżej 50. roku życia.

Wizja

Warszawa rozwija się harmonijnie, jest nowoczesna, zróżnicowana kulturowo oraz stanowi przyjazne miejsce zarówno dla przedsiębiorców, jak i mieszkańców czy turystów. Staje się ośrodkiem kształcenia oraz rozwoju zawodowego dla osób z całego kraju, zapewniając innowacyjność i wysoki poziom merytoryczny pracowników. Energia przyjezdnych oraz centralne umiejscowienie na mapie Europy tworzy z niej łącznik między kulturą wschodu i zachodu. Siedzibę mają tu również niektóre instytucje unijne i firmy prywatne, pozyskane m.in. w efekcie Brexitu, dające miejsca pracy i prestiż. Warszawa staje się najszybciej rozwijającym rynkiem biurowym w Europie, pełniąc funkcję regionalnego centrum finansowego, ubezpieczeniowego czy konsultingowego.

Turyści mogą poczuć w Warszawie smak historii podany w nowoczesny sposób, połączony z wysoką kulturą (muzea, galerie, filharmonia, teatry) oraz brać udział w wielu zróżnicowanych wydarzeniach, także na łonie natury (teren nad Wisłą).

Miasto realizuje koncepcję *smart city* („inteligentnego miasta”), polegającą na:

1. *smart economy* – stwarzaniu warunków do przedsiębiorczości, innowacyjności, elastyczności rynku pracy;
2. *smart governance* – wykorzystywaniu nowoczesnych technologii w zarządzaniu;

3. *smart living* – zapewnieniu wysokiej jakości środowiska, szerokiego dostępu do usług publicznych, infrastruktury technicznej i społecznej oraz wysoki poziom bezpieczeństwa;
4. *smart environment* – optymalizacji zużycia energii, działaniach zmniejszających emisję zanieczyszczeń, np. poprzez wykorzystanie autobusów z zainstalowanymi bateriami słonecznymi;
5. *smart mobility* – optymalizacji potrzeb i zachowań mobilnych obywateli oraz sprawności transportu;
6. *smart people* – wykorzystaniu innowacyjnych technologii, do których mieszkańcy mają pełny i szeroki dostęp.

Cele

1. Budowa wizerunku miasta sprzyjającego inwestorom i nowym inwestycjom (przyciąganie wszelkiego rodzaju firm: od małych po korporacje) oraz stanowiącego europejskie centrum biznesowe, kulturalne i sportowe.
2. Pobudzanie ruchu turystycznego oraz tworzenie wizji Warszawy będącej nie tylko miejscem docelowym wizyty, ale również stanowiącym bazę wypadową dla Europy Środkowo-Wschodniej.
3. Dalszy rozwój gospodarki opartej na wiedzy i kapitale ludzkim, wykorzystanie istniejącego potencjału, w tym osób przyjezdnych oraz kreowanie go w oparciu o zasoby lokalne, europejskie i światowe.
4. Budowa marki Warszawy jako interesującego miejsca dla zagranicznych inwestorów, ze szczególnym uwzględnieniem inwestorów technologicznych oraz globalnych trendów inwestycyjnych.

Działania

1. Opracowanie i rozwijanie planów rozwoju na bazie partycypacji i akceptacji mieszkańców, wykorzystania już istniejących koncepcji, niezależnie od ich politycznego pochodzenia.
2. Przygotowanie jasnych, przejrzystych i bezpiecznych procedur dla rozwinięcia współpracy z inwestorami, także w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.
3. Stworzenie płaszczyzny regularnej współpracy z największymi inwestorami z branży technologii cyfrowych. Byłoby to miejsce poznawania ich oczekiwań, wymiany poglądów, kształtowania polityki inwestycyjnej, pozyskiwania nowych inwestycji technologicznych, dbania o już funkcjonujących na stołecznym rynku inwestorów branżowych oraz wymiany doświadczeń i nawiązywania nowych relacji.
4. Przygotowanie stołecznego funduszu poręczeń kredytowych jako inicjatywy partnerstwa publiczno-prywatnego, mającego na celu pobudzanie i wspieranie lokalnych innowacyjnych inicjatyw gospodarczych.
5. Stworzenie obserwatorium gospodarki i rynku pracy, ukierunkowanego na badanie i stymulowanie edukacji kadr w pożądanym przez biznes obszarach, jak również tworzenie programów współpracy na linii biznes-edukacja.
6. Umiejętnarodowienie kontaktów z inwestorami oraz promocja własnych atutów poprzez uczestnictwo w wydarzeniach branżowych w Polsce i zagranicą, prowadzenie kampanii w mediach oraz patronowanie wydarzeniom dotyczącym technologii cyfrowych.
7. Prowadzenie szerokiej kampanii informacyjnej zagranicą, podkreślającej atuty Warszawy: infrastrukturę, wykształcone kadry, stały dopływ pracowników.

8. Poszerzanie katalogu funkcjonalności karty miejskiej.
9. Budowanie wśród mieszkańców świadomości wyjątkowości Warszawy, jej tożsamości i tradycji, co w dłuższej perspektywie przełoży się na zadowolenie z życia w mieście.
10. Konkretyzacja współpracy z miastami partnerskimi.

Finansowanie

Środki własne miasta, środki unijne, partnerstwo publiczno-prywatne.

.Nowoczesna
warszawa.nowoczesna.org